

LAUSUNTO

19.2.2021 32/01/21

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Viite: HE 241/2020 vp

Asia: Hallituksen esitys hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon ym. uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kiitän mahdollisuudesta lausua kirjallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ym. uudistamista koskevasta esityksestä. Lausuntoni rajoittuu koskemaan konkurssilain muuttamista koskevaa lakiesitystä.

Esityksessä ehdotetaan, että *hyvinvointialue* ja *hyvinvointiyhtymä* lisättäisiin konkurssilain konkurssikelpoisuutta koskevan 1 luvun 3 § e momentin luetteloon, jossa tarkoitettuja julkisyhteisöjä ja julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä ei voida asettaa konkurssiin.

Esitetyn hyvinvointialueesta annetun lain 2 §:n mukaan hyvinvointialue olisi julkisoikeudellinen yhteisö, jolla on alueellaan itsehallinto siten kuin siitä sanotussa laissa säädetään. Saman lain 58 §:n mukaan hyvinvointiyhtymä olisi puolestaan oikeushenkilö, joka voi hankkia oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä käyttää puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa.

Konkurssilain muutosesityksen perustelujen mukaan hyvinvointialueiden konkurssisuoja perustuisi niiden asemaan julkisyhteisöinä, joilla on lailla säädetty itsehallinto. Lisäksi valtio olisi viimekädessä vastuussa rahoitusperiaatteen toteutumisesta hyvinvointialueilla.

Esityksen mukaan uudistuksen toteutuminen merkitsisi, että sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät siirtyisivät kunnilta hyvinvointialueille. Verotuksen näkökulmasta esitys tarkoittaisi samalla verotuksen painopisteen siirtämistä veronsaajalta toiselle, toisin sanoen kunnilta valtiolle. Uudistuksen seurauksena kuntien irtainta omaisuutta sekä sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymissä oleva, viime kädessä kuntien omistukseen kuuluva omaisuus siirtyisi hyvinvointialueen omistukseen. Myös kuntaa sitovat sopimukset ja vastuut siirtyisivät hyvinvointialueelle. Tämä koskisi myös esimerkiksi Kuntarahoitus Oyj:n myöntämiä lainoja ja muita sitoumuksia, jotka säilyisivät ennallaan.

Näkemykseni mukaan hallituksen esityksessä tarkoitetut hyvinvointialue ja hyvinvointiyhtymä voidaan edellä esitetyn perustella rinnastaa niihin muihin konkurssilaissa lueteltuihin julkisyhteisöihin ja julkisoikeudellisiin oikeushenkilöihin, joiden konkurssikelvottomuus voidaan perustaa niiden julkisoikeudelliseen asemaan ja tehtävään.

Konkurssilain muutosesityksen perusteluissa on lisäksi todettu, että konkurssisuoja kattaisi myös hyvinvointialueiden liikelaitokset, koska ne ovat osa hyvinvointialuetta samalla tavoin kuin kuntien liikelaitokset ovat osa kuntaa.

Konkurssilakia vuonna 2003 säädettäessä ja julkisoikeudellisten toimijoiden konkurssisuoja ensi kertaa lakiin otettaessa vain valtion liikelaitoksista ja itsenäisistä julkisoikeudellisista laitoksista otettiin ko. pykälään nimenomaiset maininnat. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todettiin seuraavaa (HE 26/2003 vp s. 35):

Joidenkin julkisoikeudellisten yhteisöjen osalta voi esiintyä rajanveto-ongelmia siinä, luetaanko ne julkisoikeudellisiksi laitoksiksi. Asian vähäinen käytännöllinen merkitys ja laatu huomioon ottaen yksityiskohtaisempaa sääntelyä ei ole pidetty tältä osin tarpeellisena.

Kuntien liikelaitosten on katsottu olevan konkurssisuojan piirissä, ja hyvinvointialueiden liikelaitosten katsottaisiin rinnastuvan näihin. Esitän pohdittavaksi, riittääkö tämä konkurssisuojan takeeksi vai tulisiko hyvinvointialueiden liikelaitosten asemasta säätää selvyyden vuoksi nimenomaisesti niiden merkittävän aseman vuoksi.

Konkurssiasiamies

Helena Kontkanen